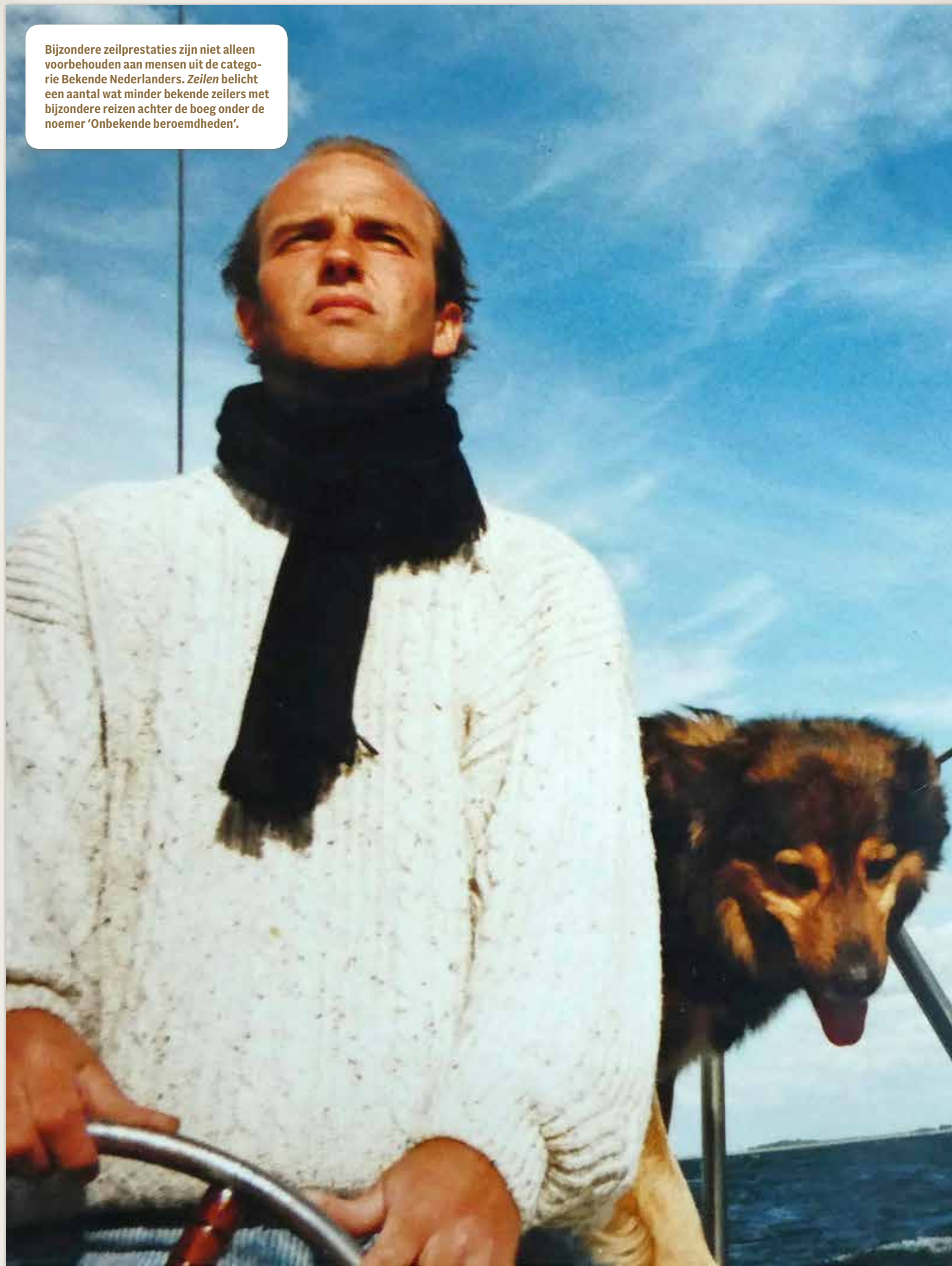

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal wat minder bekende zeilers met bijzondere reizen achter de boeg onder de noemer 'Onbekende beroemdheden'.

Johan Haverdings

VERTREK NAAR VRIJHEID

Johan Haverdings zette in 1996 met een zeilbootje van zo'n 8 meter koers naar Griekenland, als "reiziger die zich geen zeiler voelt". Dat zeilen leerde hij al doende, onderweg. Een reiziger is hij nog steeds.

Tekst MICHEL VAN STRATEN Beeld JOHAN HAVERDINGS

"Ik ben dakloos, Michiel." De woorden wekken misschien de indruk van armoede en ongeluk. Maar het tegendeel is waar. Als Johan Haverdings dit tegen me zegt, klinkt er vrolijkheid tussen de woorden en siert een glimlach zijn gezicht. Haverdings is immers een zelf-verkozen dakloze. Nee, dat is niet de juiste term. Hij is een reiziger. Zijn dak is dat van een omgebouwde touringcar, waarin hij woont en reist. In 1996 bestond zijn dak afwisselend uit het dek van zijn zeilboot en de sterrenhemel. Ik bevraag hem over die reis. Zijn antwoorden gaan vooral ook over wie hij is.

Televisieserie

In het boek dat Haverdings bijna een kwart eeuw geleden schreef over zijn zeilreis van Wageningen naar Griekenland, noemt hij zichzelf aan de vooravond van dat avontuur "een reiziger die zich geen zeiler voelt". Hij heeft dan al een tijd in een oude bus door Europa getrokken, en wandelde van Nederland naar het Franse Nice. En terug. Vervolgens koos hij, niet-zeiler, een zeilboot. Waarom? Ik stel hem de vraag tijdens onze online ontmoeting. We hebben om half tien afgesproken, op een woensdagochtend - ik in Nederland, hij achter zijn laptop in de Spaanse havenstad Barbate. Maar nee, als we elkaar spreken, vertelt hij me dat hij daar alweer weg is en nu in Portugal zit. In een andere tijdzone zelfs: bij hem is het nu half negen 's ochtends. Ok, de term reiziger is hiermee wel een beetje ingekleurd.

Die zeilboot, dus. Waarom? "Het vehikel doet er eigenlijk niet zo toe," vertrouwt hij me toe. "Dat was in dit geval een boot. Ik heb ook wel eens met een grote bus rondgereisd, en te voet. Of het nou een boot is of een luchtballon of een trein, dat maakt me eigenlijk niet zoveel uit." Maar dat verklaart nog steeds niet die boot. Dus ik dring aan. "Die boot, dat had eigenlijk vooral met Levkas te maken." Haverdings vertelt over een televisieserie in de jaren zeventig, getiteld *De Levkas Man*. Denk: Griekenland, archeoloog, azuurblauwe avonturen. "Eigenlijk zijn me van die serie alleen de prachtige beelden bijgebleven van een klein bootje op helblauw water. Ik was heel jong en dacht: dat wil ik ook." Zo'n vijftien jaar later stelde Haverdings zichzelf ten doel daadwerkelijk naar Levkas te gaan, een eiland in het westen van Griekenland. Met een zeilboot dus, die de naam *Levkas Bound* kreeg.

Zo bleu als wat

Toen hij startte met zijn grote reis, was hij nog lang geen zeiler. "Ik was zo bleu als wat," vertelt hij vanonder de Portugese ochtendzon. "Ik had die boot gekocht, maar wist er niet veel van. Toen ik dat scheepje zag liggen, dacht ik: het heeft een stuurwiel, dat is iets wat ik in elk geval begrijp. Dat wil ik wel. Want zo'n rare stok, dat leek me nou helemaal niks." Daarna leerde de beginner al doende dat stuurwiel en de boot onder controle te krijgen. In december van 1996 vertrok Haverdings richting het Griekse eiland. Maar de zon

van het lome Levkas was nog ver weg - die winter werd de Elfstedentocht geschaatst. "Het was bitterkoud. Ik had altijd gedacht dat zeewater niet bevriest. Nou, echt wel." Haverdings' start is "spartaans", om in Griekse terminologie te blijven. Bij min 4 graden Celsius en 6 beaufort waait een handschoen weg en schiet zijn spiboom overboord. Wat is de lol hiervan? Die vraag stelt Haverdings zichzelf in zijn boek ook hardop, maar dan retorisch. Ik leg hem de vraag nu opnieuw voor, met het verzoek dit keer wel een antwoord te formuleren. Hij denkt even na, en zegt: "Nou, die vraag stel je jezelf op momenten waarop je het niet zo naar je zin hebt. Dan ben je inderdaad aan het afzien. Maar zonder afzien en ongeluk geen geluk. Die zaken gaan nu eenmaal samen. Je kunt natuurlijk ook het vliegtuig naar Levkas nemen. Maar dat is niet zo spannend. En als je iets op deze wijze aanpakt, creëer je een ervaring voor het leven." Dat lijkt niets te veel gezegd, gezien zijn ijzige start. Via België en Frankrijk wil hij verder zuidwaarts langs de kust om bij Gibraltar de Middellandse Zee te betreden, en vanaf daar oostwaarts naar zijn einddoel te gaan. Haverdings beleeft een koude kerst; in de haven van Nieuwpoort stuit hij op ijs. In zijn boek schetst hij een beeld dat misschien wel staat voor zijn gemoedstoestand tijdens die eerste dagen, op het moment dat hij zijn boeg naar Calais richt: "Langs de kust steken scheepswrakken half uit het water. Als waarschuwingstekens steken ze met hun masten en relingen

Het klotsen wordt horten en stoten en na een half uur zie ik overal brekers

doods in de ijzige lucht." Van onaangenaam wordt het zelfs gevaarlijk, als hij zich in de stroomrafelingen nabij de Kanaaleilanden bevindt. Die heeft hij duidelijk onderschat. "Het klotsen wordt horten en stoten en na een half uur zie ik overal brekers. Als dan ook de wind draait naar het noordwesten, is de chaos compleet. Wind en tij zijn tegengesteld en voeren een strijd om de heerschappij. Trillend in haar voegen probeert *Levkas Bound* zich staande te houden in het gewoel. In de kajuit vliegen boeken, kussens en de fluitketel door de lucht."

Hond Lex

Haverdings zeilt solo, maar met gezelschap. Zijn hond Lex is mee. Tijdens de zojuist genoemde passage "huilt die angstig boven het gejang van de wind uit". Maar meestal vormt hij een trouw bemanningslid. Meer dan dat zelfs. Haverdings: "Ik had een excuus om dicht bij de kust te blijven. Ik moest mijn hond uitlaten. Maar eigenlijk had die hond daar niet zoveel mee te maken. Ik dacht: als ik in mijn linkeroog wat land zie, kan ik altijd nog vluchten. Tot aan Zuid-Frankrijk heb ik dat zo volgehouden. Later realiseerde ik me dat je soms juist voor de veiligheid vaak beter wat verder uit de kust kunt blijven."

LEVKAS BOUND

Een Flying Racer 80 doet misschien denken aan The Ocean Race of snelheidsrecords, maar is in werkelijkheid een zeer bescheiden kajuitboot uit de jaren zeventig.

Merk en type	Flying Racer 80
Romp materiaal	Polyester
LOA	8,20 m
Breedte	2,40 m
Diepgang:	1,20 m
Bouwjaar	1974

Zeiljargon

Haverdings leert natuurlijk steeds meer, en wordt als vanzelf een betere zeiler, zoals dat soort dingen gaan. Maar misschien wil hij zichzelf desondanks nog niet een echte zeiler noemen. Want dan hoor je namelijk ergens bij. En wil hij dat wel? Haverdings: "Ik was al dat zeiljargon niet machtig. Ik zeil alleen, dus hoe tegen niemand dingen te zeggen als: 'Pak dat touw eens op.' Of: 'Kun je aan dat draadje trekken?' Ik beheers het jargon nog steeds niet, eigenlijk. Maar daar is natuurlijk wel wat aan toegevoegd." Haverdings doelt op de gegroeide zeilervaring die hij tijdens zijn Levkas-reis opdeed. Die werd destijds overigens meer op waarde geschat door anderen dan door hemzelf. "In Cádiz lagen Amerikanen. Die waren de oceaan komen over zeilen. Ik dacht, dat is

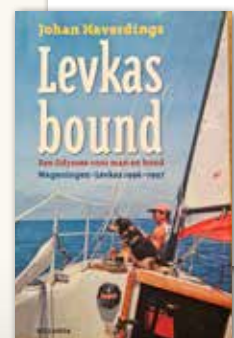
voor mij zo ver weg, zo onbereikbaar. Maar dat was helemaal niet zo, vertelden die Amerikanen. 'Zo'n oversteek is,' zeiden ze, 'als je de goede periode kiest, zelfs een beetje saai.' Zij waren juist zeer onder de indruk van wat ik had gedaan. Helemaal langs de kust, en dan ook nog in de winter."

Lang uitgesteld

We komen te spreken over het soort leven dat Haverdings nu leidt - geen huisje-boompje-beestje. Een touringcar als woning, en na één of twee dagen weer weg. "Onderweg zijn, Michiel," zegt hij op een gegeven moment, alsof alles daarmee gezegd en verklaard is. Misschien voor hem, maar kan hij dat toch nog even uitleggen? "Weg zijn, daar voel ik me toch het gelukkigst bij. Misschien ben ik als kind te vaak verhuisd. Ik weet het niet, maar dat zou zomaar kunnen. Ik heb het ook heel lang uitgesteld om te gaan trouwen, een huis te kopen, kinderen te krijgen. Het is er uiteindelijk wel van gekomen, maar het heeft lang geduurd. Ik dacht: dan zit ik overal aan vast. Dus al die reizen, met een bus, te voet en zeilboot, dat heb ik allemaal daarvoor gedaan. Dat was vast niet voor niks." In zijn boek omschrijft Haverdings zichzelf als "tegendraads", leg ik hem voor. Ik krijg een bevestigend knikje en gemompel terug. "Dat klopt wel, ja." Vandaar ook die omgebouwde touringcar, thans rijdende woning, waarmee Haverdings nu rondreist. "Ik wilde daarmee niet wachten tot ik te oud en krakkemikkig ben. En ook niet tot het moment waarop ik zou gaan denken dat ik er te oud en krakkemikkig voor zou worden. Dus ik heb die bus nu niet alleen maar voor vakanties. Goeie keuze, man," bevestigt hij zichzelf. "Want tot mijn pensioen gaan zitten wachten en dan pas leuke dingen gaan doen, dat lijkt me geen goeie zet."

WIN EEN BOEK

Natuurlijk is *Levkas bound* van Johan Haverdings het boek dat we dit keer verloten onder lezers van *Zeilen*. Het is vrijwel niet meer te verkrijgen, dus wil je in aanmerking komen voor dit zeldzame exemplaar? Mail dan je motivatie naar info@zeilen.nl.

De archipel.

Zeilen met hond Lex.

Die hele ovationele aankomst die ik zo graag wilde, was uitgebleven. Zeker, het was er mooi. En in potentie idyllisch. Maar ook overvol

Desolate anticlimax

Die leuke dingen, daar probeert Haverdings zijn leven dus al een leven lang mee te vullen, waaronder dus met zijn zeiltocht buitenom naar Griekenland. Zelfs een zeer lucratief aanbod onderweg (op Ibiza een jaar blijven klussen, en die prachtige boot die daar lag en waar hij al meerdere keren bewonderend naar gekeken had, zou van hem worden) sloeg hij af. Weg, wilde hij. Onderweg zijn. In dat zeer avontuurlijke jaar ging Haverdings van *Levkas Bound* tot *Levkas Found*.

▲▲ Zwemmen met hond Lex.

▲ Met zijn boek, *Levkas bound*.

Het paradijs bereikt? Nou, nee. "Als je je als reiziger ergens eenzaam wilt voelen, dan moet je midden tussen de toeristen gaan zitten," zegt hij. Dat was de wereld waarin hij zichzelf terugvond, na aankomst. Later zou Haverdings daarover schrijven in *Zeilen*: "Die hele ovationele aankomst die ik zo graag wilde, was uitgebleven. Zeker, het was er mooi. En in potentie idyllisch. Maar ook overvol. Vol met grote jachten, groot geld, lallende Italianen in te dikke rib's, een ontvreemde fokkenboom en criminele Griekse dieselverkopers. En deprimerende avonden in een veel te drukke havenstad. Kortom, een desolate anticlimax. Gefrustreerd had ik na een paar dagen de draaglijker eenzaamheid van de zee weer opgezocht. Weg daar!" Haverdings voer binnendoor terug, over de Franse kanalen: "Ik geloof 312 sluisen, maar precies weet ik dat niet meer, uit mijn hoofd."

Zonder bestemming

Hoe kijkt Haverdings terug op zijn reis, nu vijftig jaar later? Het blijft een tijdje stil na mijn vraag. Dan: "De reis heeft mij doen inzien dat je een heel eind kunt komen als je op een gegeven moment iets aangrijpt, en je hebt een gezonde dosis moed."

Heeft hij een volgend reisdoel? "Ik heb me voorgenomen om te reizen zonder bestemming." Dat is, zo vertelt hij, een nieuwe ervaring met een ander gevoel. Want die keer dat hij naar Nice gewandeld was, bleek het daar zijn zonder nieuwe bestemming geen succes.

VOLG JOHAN HAVERDINGS

Inmiddels reist Johan Haverdings met een omgebouwde touringcar door

Europa. Volg zijn avonturen: scan de code of ga naar [Youtube.com/c/hanverdihuskyrv](https://www.youtube.com/c/hanverdihuskyrv).

De weg ernaartoe was veelbelovend. "Ik dacht: als ik daar eenmaal ben, dan begint de ultieme vrijheid. Dat bleek een illusie, want ik was daar doodongelukkig. Ik wist niet meer wat ik moest doen, ik had geen doel meer." Op *Levkas* overkwam hem hetzelfde, maar had hij het zien aankomen. Waarom dan nu deze reis, opnieuw zonder bestemming? "Juist vanwege die ervaringen heb ik hiervoor gekozen: dat moest je nu maar eens gaan doen."

Zelfs in het bestemmingsloze ziet de reiziger in Haverdings blijkbaar een bestemming. [Z](#)

Vijftien jaar na zijn zeilreis vertrok Johan Haverdings weer naar *Levkas*, maar nu met het vliegtuig, samen met dochter Yentl. Het werd een melancholisch weerzien. *Zeilen* publiceerde in februari 2015 zijn verhaal over deze reünie.

Abonnees lezen het artikel 'Levkas rebound' gratis terug via de *Zeilen*-app of scan de code.

